

REGGIO EMİLİA YAKLAŞIMINDAN ESİNLENMİŞ OKUL

Türkiye’de bir yaklaşımın %100 uygulanması fiziki şartlar, okulların kamu kurumlarının desteği, eğitimcilerin eğitimi, program detayları nedeniyle sözkonusu olamasa da programdan esinlenerek ortamın düzenlenmesi, eğitimde yaklaşım esaslarının ön plan çıkarılması mümkündür ve okulumuz Reggio Emilia yaklaşımından esinlenerek hazırlanan bir ortamda, programını sürdürmektedir.

Reggio Emilia Yaklaşımının kurucusu Loris Malaguzzi Piaget’in basamak fikrini “çok sınırlandırılmış” olduğu için ret etmektedir. Malaguzzi, “doğumdan itibaren sosyal olan, zekâ dolu ve meraklı bir çocuk” imgesi çizmektedir. Onun ilişkisel temelli eğitim fikri, her bir çocuğun diğer çocuklarla ilişkide olmasını ve çocukların diğer çocuklar, aile, öğretmen, toplum ve çevre ile karşılıklı ilişkilerini harekete geçirmesi ve desteklemesi üzerine odaklanmaktadır. **Reggio Emilia yaklaşımına göre çocuk, büyüme sürecinde gelişimini engelleyen bir duvarla karşı karşıyadır. Bu duvar, eskimiş ve kalıplaşmış katı kurallar, yetişkinler tarafından benimsenmiş ancak çocuklar tarafından anlaşılması oldukça güç olan ve geçerliliğini yitirmiş davranış kalıpları ve geleneksel eğitim metotlarından meydana getirmektedir.** Bundan dolayı, öncelikli olarak çocuğun yaşadığı toplumdaki yeni kültürel değerleri ve rolleri öğrenmesi için desteklenmesi gerekmektedir. Bu destek sağlandıktan sonra çocuk, gelişimini engelleyen ve eski değer yargılarından oluşan bu “duvar”ı kendi kendine aşmayı başarmalıdır.

Reggio Emilia yaklaşımının bir diğer temel özelliği ise; çocuklara somut yaşantılar sunularak yeni keşifler yapmalarına fırsatlar sağlanmasıdır. Çocuklar sırasıyla araştırma, üretme ve hipotezlerini test etme aşamalarından geçmektedirler. Burada resim çizme, heykel, dramatik oyun gibi bir çok sembolik yolla kendilerini ifade etme imkânı bulmaktadırlar. Reggio eğitimcilerinin “çocuğun yüz dili” adını verdikleri bu görüş, çocukların somut yaşantıları sembolik ifadelerle dönüştürdükleri çok sayıda dili ifade etmektedir. Çocuk problemlerinin çözümünde akranlarıyla birlikte çalışmakta, öğretmen ise bu sırada ona yardımcı olmaktadır. Bazen çizim ya da fikirler yeniden gözden geçirilip düzeltilmektedir

Eğitim Ortamı

Reggio Emilia yaklaşımında ortam oldukça büyük önem taşımaktadır. Öyleki, ortam için “öğretmenin kendisi” şeklinde ifadeler kullanılmaktadır. Ancak, Reggio Emilia yaklaşımında sadece fiziki çevrenin değil sosyal çevrenin de önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle Reggio Emilia okullarında yetişkinler ve çocuklar arasındaki sosyal alışverişi kolaylaştırmak amacıyla bütün çocukların ve öğretmenlerin birlikte bulunabilecekleri büyükçe bir alan bulunmaktadır. Sınıflar bu alanın etrafında düzenlenmiştir. Çocuklar ve yetişkinler bir gün boyunca bu alandan geçmek zorundadırlar. Reggio Emilia okullarında dikkati çeken bu alanlara “Piazza” adı verilmektedir. Piazzalar, sınıfların açıldığı bir orta alandır. Burası yetişkinler ve çocuklar arasındaki sosyal alış-verişi kolaylaştırmak amacıyla bütün çocuklar ve öğretmenlerin birlikte bulunabilecekleri bir yerdir. Reggio Emilia okullarında çevre çocuğun hayal ve yaratıcılığını destekleyecek şekilde düzenlenmektedir. Okulların içi ılık ve sakın; cam, ahşap döşemeli ve mat renklidir. Reggio Emilia okulları insanları içeri girmeleri ve oyun oynamaları için çeken bir atmosfere sahiptir. Her okulda çeşitli miktarda gerçek bitki ve çiçekler, bitkiler ve mutfak, yemek odası, tuvaletler ve bahçe bulunmaktadır. **Reggio Emilia okullarında eğitim çocukların gerçek hayatlarıyla doğrudan bir ilişki içindedir. Örneğin, her çocuğun kendine ait bir posta kutusu vardır ve bu posta kutusundaki mesajlar, mektuplar ve resimler okul yaşantısının günlük bir parçası olarak her gün değiştirilmektedir.** Küçük çocukların posta kutularını tanımaları için posta kutularının üzerlerine çocukların resimleri yapıştırılmaktadır. Daha büyük çocuklar için ise posta kutularının üstünde resimleri altında isimleri yazılmaktadır. Çocuklar evlerine mektup getiren postacıyı görmekte ve bu gözlemleri aracılığıyla okullarındaki posta kutuları ile bağlantı kurmaktadırlar. Böylece çocukların gerçek yaşamla bağlantı kurmaları sağlanmaktadır.

Sınıf ortamı çocukların fikirlerini birbirleriyle paylaşabilmeleri için olanaklar sağlamaktadır. Çocuklar küçük gruplar halinde çalışırken öğretmen çocukların söylediklerini kaydetmekte ve daha sonra bu kayıtları onlarla paylaşmaktadır. Günlük aktiviteler esnasında öğretmen çocuklarla küçük gruplar halinde çalışmak için yeterince zamana sahiptir. Reggio Emilia sınıflarında bulunan panolar çocuklara verilen

değerin bir göstergesi ve diğer çocuklarla iletişim kurmanın bir aracı olarak çocukların yaptıkları çeşitli çalışmalarla doludur. Aynı zamanda bu panolar, öğretmenlerin velilere çocuklarının gün boyu zamanlarının çoğunu sınıfın hangi köşesinde geçirdiklerini gösteren bir diyagramı, çocukların çizimlerini ve çocukların gün içinde kendilerine sunulan bazı özel konular hakkında neler söylediklerini dile getiren metinleri içermektedir. Her Reggio Emilia okulunun, doğal materyaller ve sanat malzemeleriyle dolu olan, stüdyo ve laboratuvar karışımı “Atelier” adı verilen bir atölyesi vardır. Öğrencinin kil, resim, kolaj, heykel, gibi yeni araçlarla kendini ifade etmesine yardımcı olmaktadır. Bu atölyelerde renkli kalemler, sulu boyalar, sınıflandırma materyalleri (bu materyaller genellikle bir kutu içerisinde bölümler halinde yerleştirilmiş durumdadır ve her kutuda kırmızı biber ve bezelye gibi farklı malzemeler bulunmaktadır), değişik türlerde kalemler, çeşitli renk ve türde kâğıtlar ve bir çok sanat malzemeleri bulunmaktadır. Banyo ve tuvaletlerde lavabolar bulunmaktadır. Bu alçak ve geniş lavabolar çocukların kolayca musluğa yetişmelerine ve ellerini yıkarken ya da su oyunu oynarken birbirlerine yakın olmalarını sağlayacak şekilde dizayn edilmişlerdir. Reggio Emilia okullarının dış çevresi de oldukça ilginçtir. Su oyunu için alanlar, tırmanma tepeleri, aileler tarafından dikilen karışık, küçük ağaçlar ve piknik masaları bulunmaktadır. Reggio Emilia okullarında dikkati çeken bir diğer özellik, yer ve tavanda değişik özelliklerde aynaların bulunmasıdır. Aynalar, konveks ve konkav aynalar çocuğun kendisini değişik açılardan ve değişik durumlarda gözlemesini sağlamak ve çocuğu düşünmeye yöneltmektedir.

Çocuğun öğrenme dokümanlarına okulun her yerinde rastlamak mümkündür. Bu dokümanlar genellikle çocukların yaptıkları, düşündükleri, hissettikleri, merak ettikleri ve sorguladıkları bir projede, iki ya da üç çocuğun birlikte çalışırken çekilen büyük fotoğrafları şeklindedir. Öğretmen, çocuğun projenin başında nerede olduğunu, nereye gitmekte olduğunu ve ne öğrendiğini hatırlamak için bu dokümanlara birçok kez başvurmaktadır. Kapıların bir bölümü odadan odayı ve odadan dışarıyı rahatça görebilmek için camdan yapılmıştır. Bazı merkezlerde odanın bölümleri paravandan ziyade tavandan sarkıtılan iplerle ayrılmıştır. Reggio Emilia merkezlerinde plastik ya da ucuz oyuncaklara rastlamak pek mümkün değildir. Çoğunlukla sınıfların tabanı ahşap kaplıdır ve sınıftaki oyuncakların çoğu ahşaptan yapılmıştır. Kullanılan materyallerin çoğu doğal ve geri dönüşümlüdür. Her merkezde ahşap bloklar vardır ve genellikle bu ahşap blokların arkasında duvara resim ve renkler yansıtan bir tepegöz sistemi bulunmaktadır. Bazı merkezlerde ise aileler tarafından yapılmış el yapımı kuklalar ve kukla sahneleri mevcuttur. Kimi merkezlerde de gölge oyunu için duvardan kâğıt sarkıtılmıştır. Bu kâğıt kullanılmadığı zamanlarda katlanabilme özelliğine sahiptir.

DADYA’DA UYGULAMA

Okulumuz fiziki şartlar elverdiğince Reggio yaklaşımına uygun hazırlanmış, tepegöz, projeksiyon, ayna, ahşap material gibi malzemeler bolca kullanılmış, sınıfların düzeni rijit değil, çocukların istek ve ihtiyaçlarına göre değiştirilebilir malzemelerden seçilmiştir. Çocukları sınırlamayan, kendi kendine yeten bireyler olmalarına fırsat veren bir yaklaşım sürdürülmeye çalışılmaktadır. Kurucumuz Hacette Üniversitesi Okul Öncesi Bölümü’nde öğretim görevlisi Arif Yılmaz ile birlikte İtalya’da Malaguzzi Merkezi’nde eğitim ve sertifika almıştır. Doç. Arif Yılmaz ilki 2014 Nisan ayında olmak üzere sisteme ilişkin eğitimleri tüm çalışanlarımıza hizmet içi eğitim kapsamında vermiştir. Kurumumuz öğretmenleri, ayrıca yine akademisyen ve yurtdışında Reggio okullarında öğrenimlik yapmış Elif Kalkan’dan yıl boyunca her ay hizmet içi eğitim almış ve almaktadır.

Eylül 2014’den beri Reggio Emilia yaklaşımını esas alan Pedagojik Dokümantasyon Projesi kapsamında; TED Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi öğretim görevlilerinin sistematik gözlem, eğitim ve uygulamaları ve yönlendirmeleri ile yol almaktadır.

Bilgilerinize,
Hep birlikte daha güzel günlere
Banu Özkan
Kurucu